WASHINGTON D C

СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

РІК LVIII. Ч. 192. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, СУБОТА, 19-го СЕРПНЯ 1950. No. 192. JERSEY CITY and NEW YORK, SATURDAY, ANGUST 19, 1950. VOL. LVIII.

П'ЯТЬ ЦЕНТІВ в Злуч. Дер. Америки СІМ ЦЕНТІВ Закордоном — Тел. „Свободи": BErgen 4-0807, 4-0237 — Тел. У. Н. Союзу: BErgen 4-1016 — FIVE CENTS in the U. S. of America SEVEN CENTS Elsewhere

„ТАБОРИ ЗАБЕЗПЕКИ" ДЛЯ КОМУНІСТІВ

ПРИДУМАЛА КОНВЕНЦІЯ ВЕТЕРАНІВ.

Сан Франсіско, 17 серпня. — Повну протикомуністичну програму ухвалено на конвенції Окалічілих Американських Ветеранів. До програми включена теж кара смерти для осіб, які є загрозою для безпеченства нації. Майже одноголосно — за виїмком голосу самого команданта — ухвалено резолюцію з домаганням до уряду, щоб усіх людей, які записані Федеральним Бюром Інвестигацій як комуністи, примістити в концентраційних таборах, тільки, що ці табори мають називатися „таборами забезпеки". Командант Давид Бравн радив вжити слова „тюрма" замість „табор". Кару смерти ухвалено одноголосно для скрайно підривних людей. До комуністів ухвалено зараховувати всіх, хто належав до партії впродовж останніх шістьох років. З резолюцій, які не відносяться до добробуту ветеранів, замітна ще резолюція за загальний військовий вишкіл.

ПРАЦЯ НАД РЕФОРМОЮ СУДІВНИЦТВА.

Трентон, Н. Дж. — Спеціяльна комісія здесяти осіб працює вже від року над реформою судівництва у стейті Ню Джерзі, щоб скоротити і зробити дешевими судові процеси. У кримінальних справах задумує комісія перекваліфікувати проступки і злочини так, щоб менші провини не йшли під розгляд великої судейської лави, а були передані поліційним судам. Другою важливою зміною мало б бути назначення більшого числа суддів у кримінальних судах, щоб якнайшвидше полагодити накопичені справи. Для підготови молодечих проступків до судового розгляду мають бути настановлені сусідські конференції, в яких участь будуть брати громадяни під керівництвом судового урядника.

ПРЕЗИДЕНТ ДОБИРАЄ ЛЮДЕЙ ДО КОНТРОЛІ.

Вашингтон. — Хоч закон про контролю цін і спинення інфляції ще не ухвалений то президент Труман уже приготовляє людей до обняття відповідальних становищ, звязаних з виконанням нового закону. Він відбуває наради в Білім Домі з вищими Федеральними урядовцями, а крім того запрошує до себе в гості визначних громадян з різних ділянок суспільного життя. Сенаторів та конґресменів приймає президент тепер кожної хвилини для зголошення кандидатів на нові становища.

АФІДЕВІТИ ЗА ПРОДОВЖЕННЯ ВОЛІ ЗАСУДЖЕНИМ КОМУНІСТАМ.

Ню Йорк. — Апеляційний суд Злучених Держав дістав афідевіти від двох засуджених комуністичних провідників з „доказами", що всім засудженим треба признати дальший побут на свободі. Один афідевит підписав Гус Голл, красвий секретар Комуністичної партії. Він вийшов з обвинуваченням проти департаменту справедливости, що цей департамент" готовий посадити під ключ кожного американця, який хоче втримати мир іншими способами, ніж атомовою війною". Другий афідевит зголосив Джан Ґейтс, редактор комуністичного щоденника „Дейлі Воркер", а в ньому доводить потребу тримати на волі комуністичних провідників, доки їх справа не буде вирішена в Верховнім Суді. Прокуратор, який зажадав від суду увязнення комуністів після відкинення їхньої апеляції судом другої інстанції, дав докази, що засуджені дальше ведуть діяльність за скинення американського уряду і підбурюють людей проти ЗДА за інтервенцію в Кореї.

● **Помер монсіньор** Джан Дж. Бредлі в Ню Йорку, перший катол. воєнний капелян. Він служив в обох війнах при маринарці і дослужився ступня віцеадмірала. Дожив 66 року життя.

АМЕРИКА В О. Н. ОБСТОЮЄ ВІЛЬНУ І ОБ'ЄДНАНУ КОРЕЮ

Лейк Соксес, 18. серпня. — Американський представник в Об'єднаних Націях, Ворен Р. Остин, заявив на вчорашньому засіданні Ради Безпеки, що після закінчення війни і привернення миру в Кореї, та країна повинна бути вільна і об'єднана, додаючи, що Об'єднані Нації або „відповідне тіло Об'єднаних Націй" повинні дати „всю практичну допомогу" Корейській Республіці встановити відповідний демократичний режим в цілій країні. В політичних колах інтерпретується цю заяву американського представника як заповідь, що американські та союзні сили в Кореї не зупиняться на 38-му рівнобіжнику, але звільнять цілу Корею від большевицького узурпатора. Проте, в колах американської делеґації стверджується, що президент Труман досі не змінив свого наказу ген. Мек Артурові щодо відкинення ворожих сил до 38-го рівнобіжника. Під час вчорашніх дебат знову повторювалися відомі вже з попередніх засідань словні двобої між советськими та американськими представниками. Слово забирали теж інші представники. Советський представник, Яків А. Малік, має дуже важке завдання, бо „доказувати" агресію „американських правлячих кол" в Кореї, — що справа не легка навіть для найбільш вправного брехуна.

ГЕН. М'АРТУР ДОМАГАЄТЬСЯ БІЛЬШЕ ВІЙСЬКА ВІД О.Н.

Лейк Соксес, 18. серпня. — Головнокомандуючий силами Об'єднаних Націй у війні проти комуністичної агресії в Кореї, ген. Доґлес Мек Артур, переслав генеральному секретаріятові О. Н. своє чергове звідомлення з перебігу воєнних подій, висловлюючи при цьому своє вдоволення про дальші зусилля О. Н. щодо реальної допомоги корейським оборонцям. Ген. Мек Артур, проте, висловлює „щиру надію, що члени Об'єднаних Націй безпроволочно робитимуть дальші заходи для розбудови сили наших сухопутних військ" в Кореї. Він в дальшому твердить, що „для швидкого і успішного закінчення конфлікту є необхідно, щоби члени О. Н. ділили швидко". При цій нагоді ген. Мек Артур стверджує, що комуністичні сили в Кореї ще мають величезну чисельну перевагу та що він сам не може висловити завеликого признання військам, які стоять під його командою.

БРАЗИЛІЯ І ІТАЛІЯ ЗАКЛЮЧИЛИ СОЮЗ ПРО ІМІГРАЦІЮ.

Ню Йорк. — Тутешнє Бразилійське Урядове Торговельне Бюро оприлюднює заключення торговельного договору з Італією, в якому важливе місце займає точка про іміграцію італійців до Бразилії. Про товарообмін сказано, що першого року тривання договору Італія закупить в Бразилії товарів вартости американських $51,000,000, а Бразилія від Італії за $47,000,000. Італійські фонди, заморожені в Бразилії підчас другої світової війни, мають бути вжиті на сфінансування колонізації італійської в Бразилії. Про іміграцію сказано, що Бразилія годиться на „спонтанічну іміграцію" італійців, тобто великими групами, а не одинцем. Це поможе Італії позбутися надвишки пошти мільйонів населення.

З.Д.А. ПОГОДЖУЮТЬСЯ НА МІЖНАРОДНУ ПОЛІЦІЮ

Вашингтон, 17 серпня. — Уряд виявляє щораз то більше заінтересування в створенні міжнародної поліції для поборювання комунізму по цілому світі. Це буде міжнародне військо для поборювання міжнародного комунізму. Секретар оборони Луї Джансон висловив особисту подяку сіямському послові за зголошення армії з 4,000 вояків для оборони Кореї. Досі вісім країн зголосило разом 30,000 вояків на війну в Кореї, а крім того самий націоналістичний Китай хоче дати 30,000 людей. Одначе цю оферту не хоче прийняти Вашингтон тому, що буде збільшена небезпека наїзду китайських комуністів на Формозу і на їхню поміч комуністам в Кореї.

Добровольці на війну в Кореї зголошуються з цілого світу, а це вказує, що світ хоче ставити опір комуністам. Уряд придумує, як би організацію міжнародної поліції передати Об'єднаним Націям, коли там засідає представник Совєтів, який покладе проти цього своє вето. Експерти кажуть, що Генеральна Асамблея О. Н. буде в спромозі ухвалити створення міжнародної поліції, а тоді Совєти не будуть мати сили цю справу заблокувати.

ЗАХІДНА НІМЕЧЧИНА ДОМАГАЄТЬСЯ ВЛАСНОЇ ОБОРОННОЇ СИЛИ

Бонн, Німеччина, 18. серпня. — Канцлер Західно-Німецької Федеративної Республіки, д-р Конрад Аденауер, висловив вчора в одному інтерв'ю домагання, щоб Західна Німеччина повинна мати власну оборонну силу, яка відповідала б силі створеній вже від давна під фірмою „народної поліції" комуністичний східно-німецький армії. Аденауер твердив, що час на це є дуже обмежений, бо він має достовірні інформації, що Совєти розбудовують в Німеччині власну агресивну силу та готовляться до наглого нападу. Він вважає, що від цього нападу ще може врятувати західних аліянтів тільки така ж нагла демонстрація — власної сили. Вдальшому, Аденауер домагався збільшення теж американських дивізій в Европі та американської інтервенції для якнайшвидшого завершення політичного, господарського і соціяльного об'єднання не-комуністичних країн. Після полудня того ж дня д-р Аденауер відбув наради з західними високими комісарами та мав представити їм ці самі справи, про які говорив в інтерв'ю.

● **У Филаделфії помер д-р Вилйєм Е. Лампі**, звісний протестанський проповідник, який змагав до об'єднання протестанських деномінацій. Він мав 75 літ життя.

● **Комісар Об'єднаних Націй для** Лібії повідомив, що Лібія буде проголошена незалежною країною в 1952 році згідно з пляном.

ЧЕРВОНІ КОРЕЙСЬКІ АРМІЇ В ПОХОДІ НА ТАЙҐУ

ГАРМАТНІ СТРІЛИ ВЖЕ ЧУТИ У МІСТІ. — ПОЧАЛАСЯ ЕВАКУАЦІЯ НАСЕЛЕННЯ. — ЗАПОВІДАЮТЬ ПРОТИАКЦІЮ ОБОРОНЦІВ

На фронті в Кореї, 18. серпня. — Сподіваний від приблизно двох тижнів большевицький генеральний наступ на американську стратегічно-комунікаційну базу Тайґу, через оборонну лінію на ріці Нактонґ, почався сьогодні вранці і продовжується, як приблизно 25,000 комуністичних військ, що вже були переправилися через ріку і наворили мостовий причілок, дістали наказ йти вперед. Сильне бомбардування ворожих позицій американською авіяцією на північ і захід від театру головних боїв виходило б не вистачало для поширення наступу. Перший большевицький наступ був звернений проти 1-ої південно-корейської дивізії на північному заході від Тайґу. Прямим ударом червоні проломили цю ділянку фронту і почали посуватися клином в напрямку на Тайґу. Відділи американської піхоти негайно були перекинені на допомогу корейських фронтовиків. Стверджується, що в наступі бере участь щонайменше 25,000 ворожих військ, що теж стверджено на зізнань полонених з трьох різних дивізій. Наступ комуністичної піхоти сильно піддержує артилерія, а очолює його десяток советського виробу танків. Червоні вже підступили на приблизно 15 миль до Тайґу і тут вже не тільки чути виразно відгук гарматніх стрілів, але й мається враження, — що вони в кожній хвилині можуть почати падати на місто. Корейське управління вже зарядило евакуацію цивільного населення, кількість якого виносить приблизно пів мільйона. У фронтовому повідомленні Восьмої Армії називається новий наступ червоних „найбільш серйозною загрозою для сил Об'єднаних Націй в Кореї". Тайґу було в останньому провізоричною столицею південно-корейського уряду. На інших фронтах відбувалися льокальні бої без більшого значення.

ПІДОЗРІЛА ВОЄННА ПІДГОТОВКА ЧЕРВОНИХ КИТАЙЦІВ

Тайпей, Формоза, 18. серпня. Розвідку Американської Десятої Фльоти повідомлено, що китайські комуністи на континенті проти Формози почали розбудовувати бази для підводних човнів. Згідно з цими інформаціями, кілька днів тому російські спеціялісти від підводних човнів відвідали Фучов та оглянули військово-морські споруди в Мавай, на північному березі ріки Мін. Ясно, що бази підводних човнів не будуються на параду, а національно-китайські військовики запевняють, що комуно-китайське командування робить на наказ Москви останню підготовку до війни з Америкою, яка може почастися не тільки у зв'язку з Формозою, але й з Кореєю.

БЕЗПОСЕРЕДНЯ ЗАГРОЗА „ВИЗВОЛЕННЯ" НАД ТИБЕТОМ

Гонг Конг, 18. серпня. — Ген. Чанг, військовий речник національно-китайського уряду на Формозі, сьогодні поінформував, що около 30,000 комуно-китайських військ в провінції Шанхаю вирушили походом на південь, щоб злучитися зі силами ген. Лію По-Ченга, що заповів „визволення" Тибету, рівночасно з „виключенням агресивних англо-американських впливів". Тибет, зі своїми около 10,000 слабо вишколених і невідповідно забезпечених вояків, є майже безборонний.

СОВЄТСЬКІ „ДОРАДНИКИ" В ЧЕРВОНО-КОРЕЙСЬКІЙ АРМІЇ

На фронті в Кореї, 18. серпня. — Північно-корейські полонені однодушно стверджують, що кожне більше з'єднання комуно-корейських військ має свого російського „дорадника". Вони теж не сумніваються, що ці „дорадники" мають рішальний голос в штабі та що їх першою „радою" було почати агресію на Південну Корею.

СЕНАТ УХВАЛИВ ОДНОГОЛОСНО БИЛ ДЛЯ СУСПІЛЬНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

Вашингтон. — Компромісовий законопроєкт передискутований на конференції обох конґресових палат, діждався одноголосної ухвали в повнім сенаті. Це такий самий проєкт, який попереднього дня ухвалила палата репрезентантів. Він передбачує забезпечення для дальших 10,000,000 робітників на випадок безробіття і на старість та підвищує добродійства для дотеперішніх побирачів пенсій на 77 з половиною відсотків. Федеральні знавці суспільного забезпечення кажуть, що яких 500,000 осіб, які покінчили 65 рік життя, а не діставали старечої пенсії, будуть могли користати з мінімального виміру такої виплати. Якщо президент підпише закон — а про це нема сумніву — тоді ще пів мільйона людей будуть могли мати право до старечої пенсії вже за вересень.

СЕНАТСЬКА КОМІСІЯ ПРИДУМАЛА НОВІ ПОДАТКИ НА ПЯТЬ БІЛІОНІВ

Сенатська фінансова комісія одноголосно ухвалила законопроєкт для призбирання дорогою нових податків пять біліонів долярів на покриття коштів війни в Кореї і на побільшення армії. Плян піде під дискусію повного сенату. Надіються, що він буде ухвалений найбільше до кінця жчого тижня. Законопроєкт вимагає податку від заробітків корпорацій у висоті до 42% за цілий 1950 рік, а до 45% за наступні роки. Теперішній податок від заробітків виносить 38% від компаній, які мають чистого зиску понад $50,000 річно.

Крім того буде ще податок від поодиноких осіб. Вони будуть такі, які були вибирані в 1945 р. В засаді податок буде піднесений на 15 до 20 відсотків від приватного податковця. Буде це податок вибираний при виплаті платні від 1 жовтня.

Нема сумніву, що повний сенат ухвалить цей податок, бо немає іншого способу сфінансування воєнних видатків на біжучий рік.

В АМЕРИЦІ

● **Совєти мають 100 атомових бомб**, таке сказав в Гюстоні, Текс., кол. амбасадор до Росії, Иосиф Е. Дейвис. Одначе додав, що це його погляд, з яким інші не годяться.

● **Восьмий Собор Архиєреїв**, Руської Православної Митрополії в Америці відбудеться в Ню Йорку 5-7 грудня. Під закликом підписані: — Леонтій, Архієп. шікаґовський, еп. Дмитро з Бостону, Иоан з Дітройту, Никон з Филаделфії, Иоан з Бруклина і Діонісій з Питсбурґа.

● **Секретар оборони** Луї Джансон виявив, що вже зголосилося — 4,000 сіямців до війська на війну проти комуністів у Кореї. Вони будуть воювати під прапором О. Д. З інших країн приходять вісті до Вашинґтону про такий самий рух.

● **Ловити рибу належить** до мистецтва, а не до щастя, сказав през. Труман, коли підписував закон про виключення риболовлі з газардових ігор в роді льотерії. Закон опрацював конґресмен Едвард Т. Миллер з Мериленду.

Нові варварства комуністичних злочинців в Кореї

На фронті в Кореї, 18. серпня. — В середу пополудні комуно-корейські варвари жорстоко вбили 26 полонених американських вояків — згідно з твердженням одного з дальших п'ятьох полонених, які після страшної масакри були залишені як вбиті, хоча вони були тільки поранені. Найближчий відділ американського війська негайно виконав наскок на височину, на якій комуністичні варвари поповнили цей свій черговий злочин, та схопили одного з червоних офіцерів і одного вояка, які влаштували цю масакру полонених. Офіцера, ідентичність якого ствердив врятований вояк, передано військово-судовим властям і він відповідатиме за воєнні злочини. Це вже другий випадок масового комуністичного варварства, що його стверджено під час війни в Кореї. Врятований вояк, молодий, 18-літній хлопець з Шікаґо, що має рани на всьому тілі, оповів всі жахливі подробиці варварського вбивства 26 американських вояків, яке не є відірваним випадком, тільки черговим звеном в системі совєтського народовбивства. В американських і міжнародних колах вважається, що комуністи цим свідомо хочуть накинути заходові найбільше жорстокі методи боротьби.

ГРІЗНИЙ ДОКАЗ БОЛЬШЕВИЦЬКОГО ВАРВАРСТВА В КОРЕЇ. Цього вбитого большевиками американського воєнно-полоненого знайдено зі зв'язаними руками та кулею в потилиці після несподіваного наскоку американців на зайняту червоними позицію.

БІЛОРУСЬКИЙ ПРОВІДНИК У КАНАДІ.

Торонто. — Недавно прибув до Канади голова виконного комітету Білоруської Ради, Микола Абрамчик. Він відбуває організаційну поїздку по білоруських організаціях у Північній Америці.

СОВЄТСЬКІ САТЕЛІТИ В ЕВРОПІ НА ВОЄННІЙ СТОПІ

Відень, 18. серпня. — Найновіші втікачі з поодиноких країн за залізною заслоною стверджують одноздгідно, що починаючи від приблизно 20-го червня ці країни переставляються на воєнну стопу під господарсько-виробничим оглядом. Втікачі з Мадярщини стверджують, що першою ознакою цієї переставки було скасування — „вихідних" днів та ще більше загострення „трудової дисципліни" з днем 21-червня. Це відноситься головно до важкої індустрії, яку підчинено міністерству війни. Всі фабрики поступово переходять на воєнну продукцію, коштом товарів широкого користування. Під цим самим кутом в усіх цих країнах влаштовується „Корейські тижні", під час яких до краю знесилені совєтські раби „з ентузіязмом" зобов'язуються давати ще більше продукції і виробляти ще більші норми, мовляв, „для миру".

ГЕН. ДЕ ГОЛЬ ПРО „СВІТОВУ ТРИВОГУ" І РЯТУНОК ФРАНЦІЇ

Париж, 18. серпня. — Головна квартира Об'єднання Французького Народу проголосила написану декларацію свого провідника, ген. де Голя, в якій цей головний організатор французького визволення під час другої світової війни звертає своїм землякам увагу на зв'язану з війною в Кореї „світову тривогу", говорить про можливість безпосередньої совєтської агресії на Европу та заповідає свою готовість знову заложити на голову шолом і поправадити французів до „бою за переження". Генерал гостро критикував теперішній французький уряд за його „нездарність" подбати своєчасно про всебічне забезпечення Франції і не здаватися на ласку долі. Він вважає, що Злучені Держави можуть дати Франції достаточну військову і матеріяльну допомогу тільки тоді, як вона сама буде досить сильна. Пригадуючи, що оборона країни є найвищим законом, ген. де Голь твердив, що Франція потребує вже тепер щонайменше 15 постійних боєвих дивізій і з відповідною кількістю резерв.

В СВІТІ

● **До Москви вернувся американський амбасадор**, адмірал Ален Г. Кірк, що їздив на короткі відвідини до Німеччини і Франції.

● **Польська радіовисильня** повідомила, що польський уряд вислав до Об'єднаних Націй протест проти американського бомбардування комуністичного запілля в Кореї.

● **Бельгійський парлямент** ухвалив заяву довіря урядові премієра Фолієна, першому урядові в новому режимі принца Водуїна.

● **Колишній маршал** італійського диктатора Мусоліні, Рудольфо Граціяні, буде звільнений з ув'язнення вже 28-го серпня. Більшість присудженої йому кари 20 років ув'язнення була скасована амнестіями.

● **До нового артилерійського двобою** між комуно-китайськими надбережними батеріями і британським воєнним кораблем дійшло вчора недалеко від Гонґ Конґ. Вогонь відкрили китайські гармати з поблизьких островів а британський корабель відповів в „самообороні".

СВОБОДА SVOBODA
український щоденник UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sunday, and holidays by the Ukrainian National Association, Inc. at 81-83 Grand Street, Jersey City 3, N. J.
Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N.J. on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.
Accepted for mailing at special rate of postage provided for Section 1130 of Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.
Кожна зміна адреси коштує 10 центів.
За оголошення редакція не відповідає.
Адреса: "SVOBODA", P. O. Box 346, JERSEY CITY 3, N. J.

КУЛЯ В ЛОБ

Вже в перших тижнях війни в Кореї наспіли документальні повідомлення, що большевики знущаються і вбивають американських полонених. Відділ американських військ, що несподіваним наскоком захопив ворожу територію, натрапив на трупи американських вояків, зі зв'язаними назад руками та з кулею в потилиці.

Американський представник в Об'єднаних Націях негайно склав відповідний протест проти такого варварства. У висліді, генеральний секретар Об'єднаних Націй звернувся каблеграмами до урядів Північної і Південної Кореї, домагаючись респектування постанов Женевської Конвенції в цій справі. Уряд Південної Кореї негайно дав таке запевнення, пропонуючи рівночасно співпрацю з Міжнародним Червоним Хрестом. Натомість маріонетковий уряд Північної Кореї „прийняв до відома" телеграму секретаріяту О. Н., відповідаючи на неї радше своєю брехливою пропагандою про „варварства" американських налетів та бомбардування цивільних об'єктів.

В міжчасі наспіли ще повідомлення, що північно-корейські вояки, зокрема офіцери, поповнюють самогубство, як їм загрожує американський полон. Взяті в полон вияснюють, що їх усіх поінформовано, що американці поголовно стріляють всіх полонених. Опісля, ті що попали в полон, просять на милість Бога не подавати їх імен ані Червоному Хрестові ані не проголошувати в пресі, побоюючись комуністичних репресій проти їх родин, або проти них самих, якщоб припадок знову завів їх під большевицьку владу.

На всіх фронтах в Кореї большевики широко практикують тактику „проникання" фронту противника. В тій цілі використовується переважно цивільні банди, що без жадних військових відзнак і взагалі без будь-якого відрізнення підступно, найрадше з-за дерева чи з іншого укриття стріляють в американських вояків теж в потилицю. Це заставляє американців евакувати цивільне населення зі зайнятих ними осель та взагалі добачувати ворога в кожній зустрічній людині і очікувати від нього кулі в потилицю.

Дня 17-го серпня Міжнародна Інформаційна Служба знову подала вістку, що північно-корейські большевики жорстоко вбили, зв'язавши їм назад руки 26 взятих в полон американських вояків. Вістку передали п'ятьох інших американських вояків, які чудом врятувалися.

Це тільки загально відомі фрагменти з війни в Кореї. До них можна б долучити ще теж відомі факти, що в Совєтському полоні пропало доверх пів мільйона японських і около пів мільйона німецьких вояків. В світлі цих фактів окремого значення набирає найгрізніший з них усіх, іменно факт, що в Совєтському Союзі „зникло" в невиясненний спосіб около 3,000,000 (три мільйони!) українських переміщених осіб, що після війни були „репатрійовані". При цій нагоді не можна не згадати про Катинь з десятком трупів польських офіцерів, теж зі зв'язаними назад руками і з кулею в потилиці, як і стільки таких самих трупів українських селян, робітників та інтелігенції, відкритих в масових могилах у Вінниці.

Усіх таких і подібних злочинів Кремля не зрахував би і на воловій шкурі. І це не є відірвані факти, ані припадки. Це є плянова, в подробицях обмірковувана політика і тактика, яку варварська Москва намагається накинути цивілізованому світові. Боротьба в таких обставинах може вестися справді тільки за „пережиття", бо Кремль цілком свідомо і тенденційно створює обставини, які виключають існування будь-якої іншої системи, крім большевицької, та будь-якої іншої людини, крім комуніста. Тому, що всіх наразі неможливо вирізати, ріжеться групами, ратами. Все це маскується всілякими „мирними кампаніями", „стокгольмськими петиціями" і тим подібними трюками.

Вільному світові вже приставлена до чола большевицька пістоля, але йому ще не зв'язано рук і при його рішучій акції куля з неї ще могла б опинитися в большевицькому лобі. Чим скорше, тим певніше. Іншого бо виходу, як куля в лобі одного з противників, з теперішнього положення не видно.

Большевики в ролі підсудних

На четвер покликано до федерального суду в Ню Йорку засуджених комуністичних провідників, щоб вони відповіли на запит, яка є причина, щоб їх не посадити в тюрму для відбуття кари. Кару дістали вони в жовтні минулого року після судової розправи, яка тривала три четвертини року і яка закінчилася присудом ув'язнення на 3—5 років і грошевої кари по $10,000. Тому, що засуджені зголосили відклик до апеляційного суду, їх випущено на волю за грошевою запорукою на загальну суму $260,000. З початком серпня апеляційний суд затвердив присуд дистриктового суду, отже для практичних цілей справа правнично закінчена. Лишається їм ще відклик до Верховного Суду Злучених Держав. Одначе, коли апеляційний суд не найшов помилки в поступуванні суду першої інстанції, важко припустити, що Верховний Суд схоче цею справою займатися. Значить, присуд є правосильний і засуджені мають відсидіти кару.

Якщо б засуджені зголосили відклик до Верховного Суду, їм прислугує право пробування залишитися на волі за запорукою. Одначе прокуратор зажадав скасування запоруки і замкнення їх у в'язниці. Прокуратор каже, що засуджені, користаючи з побуту на волі, займаються такою самою діяльністю, за яку вони відповідали перед судом, тобто поширюють дальше пропаганду і придумують дальше змову для насильного скинення конституційного уряду й ладу в Америці. Як екзекутивні урядники Комуністичної партії, засуджені є теж відповідальні за напрям її органів, головно за щоденник „Дейлі Воркер", який продовжує торочити безглузду брехню, наче б то Америка напала на Корею. У цьому випадку, як зрештою майже в кожному іншому, американські комуністи виконують те, що їм наказе Москва. Значить, вони ще й тепер, коли вже ведеться війна проти московської агресії в Кореї, нападають на Америку, яка саме боронить нападених корейців в імені міжнародної Організації Об'єднаних Націй. Отже зовсім оправданий є наказ урядових чинників, щоб керівників такого діяння унешкідливити, посадивши їх у в'язницю.

Заки прийдуть повні звіти зі судового переслухання в четвер, варто пригадати, якими методами послугувалися засуджені під час суду. Це, як теж зіставлення їхньої вини і їхніх метод для затаєння злочинів, допоможе оцінити працю й заслуги урядових чинників для зроблення нешкідливими комуністичних головачів в розкритті цих злочинів.

Комуністичні провідники цілого світу притримуються одної тактики супроти своїх противників: Вони представляють їх як ворогів людства, дальше як „бандитів" і пробують вживати проти місцевої влади таких метод, яких вживає енкаведе супроти своїх жертв. Коли комуністи явилися у федеральним суді в Ню Йорку, щоб відповісти за свої довголітні злочинні проти громадянства й за змову проти уряду, вони якстій виявили свою стратегію: Представити уряд як винуватця, а суддю Гаролда Медіну, який проводив розправі, як свого підсудного. Стратегія була придумана не тільки самими обвинуваченими, але й адвокатами, які теж ідуть по комуністичній лінії.

Підчас довгої судової розправи вони вживали психологічних метод і правничих трюків, випробуваних у підземеллях Енкаведе в Росії, щоб призвести суддю до вичерпання з сил, а в найгіршому випадку до якоїсь правничої помилки, за яку можна було б проголосити судову розправу незаконною і дати комуністам нагоду до дальшої сваволі. Ці методи описують точніше деякі журнали. З опису довідуємося, як суддя Медіна переходив справжні тортури підчас судового процесу; як він мусів переривати розправу для збереження рівноваги; як він діставав листи з погрозами; як його берегли детективи навіть в ночі в його домі; як він мусів кожного дня придержуватися засад фізичної культури, щоб не підупасти на силах; як напастували його ватаги большевиків, коли він виходив зі суду; як раз самі адвокати в суді кинулися до його разом, щоб його залякати, і треба було аж ужити судової поліції для приборкання і т. п.

Коли все те суддя витримав і став героєм американського громадянства, засуджені не дають за виграну, а пробують своїх метод в інших судових інстанціях.

Країна ранньої свіжости

(На маргінесі війни в Кореї).

Справа Кореї стала світовою проблемою, що більше — стала проблемою, яка може мати вирішальне значення для світової історії. Саме цій „забутій Богом і людьми" країні на самому кінчику великого азійського континенту призначено бути зачіпною точкою двох ворожих політично й ідеологічно світів — та не лише зачіпною точкою, але й першим пробним зударом цих двох потуг і пробою їхніх сил. Найтрагічніший цей зудар для самого населення Кореї. У цій боротьбі двох ворожих світів ні одна сторона не звертає уваги на саму підсунену кість незгоди, а полагоджується проблеми, що — може — зі самою цією кістю і не багато зв'язані. Бо кому ж у цій великій справі важна проблема самого півострова Кореї, якому вже дехто ладен жертвувати атомову бомбу, та й самих його мешканців - корейців? Що більше, навіть у нашій пресі та ще й з демократичних кругів впали неодноразово слова, що — мовляв — корейцям і неважна самостійність. Дивно, що такий голос у сьогоднішній час та ще й у народі, який сам до цієї самостійности змагає. А ситуація, в якій саме тепер Корея, може добре повторитись і з нашою батьківщиною — тим більше, що є якась подібність в корейській історії до історії нашого народу, який теж був завжди іграшкою у своїх сусідів.

Корея (по корейськи Чосіон, по японськи Чосен) — це держава на одноіменному взвійському півострові та сусідніх острівцях двадцять-мільйонового керейського народу, що має за собою вже багато віків історії. З фізично - географічного погляду ділиться Корея на дві частини, які визначує менш - більш 38 ст. геогр. ширини (теперішня демаркаційна лінія). На півночі плоскорівня Кайма, покрита лісами; на південному сході височина: урожайний буроземі і жовтозем; процвітає головно управа рижу.

З огляду економії — це сільсько-господарська країна, у якій населення у 60% займається у рільництві (теж у риболовлі), а його головним продуктом — риж, який в головному є експортовим товаром; Корея імпортує для самопрохарчування дешеве манджурське просо (гаолян) і кукурудзу. В країні ще до останніх років вдержувався феодальний устрій, підтримуваний японською окупаційною владою. 60% управної ріллі належало великим землевласникам, до яких знову ж Японія пристосувала експропріяційну політику. Добре розбудовані залізничі шляхи; головні: Фузань - Альдунь (шлях на захід в Азію та в Европу) і другий: з Чемульно через столицю Сеул (около 400 тисяч населення) до Гейзан. У країні кілька воєнних фабрик (субсидійованих — розуміється — закордоном): металургічна у Кендзіхо, воєнно-хемічна в Ханхіль, артилерійська в Пхенйян, арсенал у Сеуль; крім цього дві текстильні фабрики (в Суель і Фузань) і ремонтні доки у портах (головний порт Фузань — понад півтори сотні тисяч мешканців). Сеуль має університет. У країні великий брак шкіл; більше половини населення неграмотних. До закінчення останньої війни грошева система була японська і японський був державний банк т. зв. Чоен Банк — головно емісійний з капіталом 40 міл. єн.

Історія Кореї, чи радше Чосен — країни ранньої свіжости — одної з найстарших країн світу, зв'язана тісно з історією Китаю. Про перші часи знаємо з легенд і переказів. В 2333 році до народження Христа родоначальник корейців Тан Гун зорганізував корейську державу Часен. Справжню історичну дату творить напад сусідньо-китайської династії Хань на Корею у третьому сторіччі до нашої ери. Та зайняти Корею вдалося Китаєві щойно в 102. році до н. Хр. Вплив Китаю сягав лише на північні землі. В південній частині країни були три незалежні від себе ханства: Ма-Хан, Бенг-Хан і Дін-Хан — замітні ще й тим, що кожне ханство мало свою мову. В четвертому сторіччі після народження Христа напали на

(Докінчення на стор. 4-тій)

ГОЛОС РОЗПАЧІ

Від Редакції: Нижче друкуємо листа „дочки, дружини і матері" в одній особі — як називає себе його авторка, що сама перейшла ціле пекло большевицької і нацистичної диктатури та нещодавно опинилася в цій вільній країні. Її голос — це справжній голос розпачі до всіх тих, що ще не збагнули, яка смертельна загроза зависла над цею країною, єдиною надією всього волелюбного людства, та не усвідомляють собі, що ціна і жертва, яку платиться чи приноситься за волю, ніколи не може бути завелика.

Кожному з бувших ДП, що вивчили і совєтську, і німецьку диктатуру на своїй власній шкурі, аж занадто добре ясно, що то значить — „агресія в Кореї". Ми на кожному місці, при кожній нагоді розповідаємо як насправді стоять справи і якими категоріями думають і борються большевики. Але американці (і що дивне здебільшого українського походження), — похитують головами, але не вірять нам. Зрештою, доходить до смішного: американці ніби тепер наставлені проти комуністів, але коли, б'ючи на сполох, говориш їм (українцям таки та ще й молодим), що Америка може програти війну, якщо зараз не підуть всі в оборону — відповідь: „не кажіть так, бо подумають, що ви комуністи". Або — „війну люблять багаті, а вмирати мусять бідні", або „ми не хочемо йти до війська, бо вже були у війні, хай ідуть ті, що ще не були", або „вн так говорите, бо нікого з ваших братів чи чоловіків не візьмуть на війну, то вам байдуже", або... просто тікають до Мексика.

Мені здається, що тепер саме на часі розіслати окремі примірники (бо газети не всі читають) в англійській мові в кожен осередок українській, до кожного голови молодечих організацій і пояснити, що ми не їхали гроші збивати, ми не тікали за-для матеріяльних вигод, ані з охоти до подорожів. Ми — недобитки двох диктатур, що віддали з кожної родини найкращих синів і мужів на боротьбу за волю, ми, що приїхали розкрити очі сліпим, а сплячих пробудити, вказуючи на єдиного ворога всього людства, звертаємося до бідного чи багатого, молодого чи старого, до усього світу, ми кричимо до всіх: іде заглада людству; творіть, поки ще час, дивізії всіх, хто хоче боротися, особливо дивізії націй, що вже знають большевицький режим, що рвуться до бою, аби здобути свободу всім волелюбним народам.

Скажіть (бо вам швидше повірять, як нам новоприбулим), що то правда: на Україні підчас війни палили людей в тюрмах, рвали собаками, а тих, що виводили до інших міст — по дорозі розстрілювали. Скажіть їм, отим молодим, що сміють закидати нам „вас не возьмуть до війська", що українці йшли на смерть і в мирні часи, і у воєнні, і тепер підуть, тільки буде поклик. За будучу вільну Україну — ми пошлемо своїх братів, своїх чоловіків, своїх батьків. Нам нема вибору. Або поляжуть наші вояки головами і здобудуть краще майбутнє для своїх дітей, або чекає нас усіх смерть на цій же ще Богом береженій землі, власне через байдужість і безпечність тих, чиєю силою і хоробрістю може врятуватись світ. Скажіть їм, що не „багатим потрібна війна" (бо це якраз большевицький обман для всіх, що самі не вміють думати) а власне Америка весь час трималася в мирі грошима, і те, що так довгий час американці не вмирали на полі бою, теж хай завдячують грошам тих самих багатих. Та на все є межі. Вже вигідно грошима годі воювати, треба колись сказати самим собі чого хоче Америка: чи

(Докінчення на стор. 3-тій)

Іван Керницький.

БЕЗЖУРНІ ЛІТА

9)

...Я співав, виводив голосами і при тому раз-у-раз христився, а в той же час мій пан інструктор як поплює в жмені, і давай христити налигачем котусів пані Евдокії і давай пороти! Як не як, а кохані котусі були тим несподіваним фактом доволі заскочені... Ще поки пан Макс теоретично запізнавав їх з основами вольового світогляду — ще було пів біди; котусі сиділи собі в купці та слухняно, доброзичливо слухали його бесіди та задоволено муркутали. Коли ж, знечев'я, пан Макс перейшов від теорії до практики — сердечні котусі, просто, сторопіли. Та ж досі ніхто не посмів не то що вдарити їх, але й пальцем торкнути! В першу мить вони ні не ворохнулись, сиділи наче здеревілі, не знаючи, що з ними твориться... Та коли налигач дошкульніше затанцював по їхніх хребтах, вони скочили, як опарені і кинулися в ростіч. Та ба! Тікати було нікуди... Двері замкнені на ключ, вікно заткане коцом, ніде куточка, ніде щілинки, щоб заховатись перед напастю. Вони метушились, немов у пастці, дерлися по стінах, дряпались на стелю — та все дарма, налигач досягав їх всюди і парив, парив аж гуділо. Така коломийка продовжалась так довго аж нам усім те все набридло: мені — христитись і співати „Святий Боже", панові Максові — пороти котусів налигачем, а котам — лементувати і дряпатись по стінах...

— Ну, думаю, на сьогодні досить, — сказав мій неоціненний пан інструктор. — Подаю до загального відома, що продовження сеансу відбудеться завтра по обіді. Прошу всіх учасників явитись точно, в означену пору.

Так то подібний „сеанс" повторився ще завтра, і післязавтра і так кілька днів підряд. Ясна річ — мені і панові Максові від таких „сеансів" великої шкоди не було. За те наші бітні котусі через тиждень, мов не ті стали: помарніли, схудли, посумніли, поробилися сильно нервові та полохливі.

Наша господиня, пані Евдокія, зразу це запримітила і вельми затривожилась.

— Ой, пане Максю! — забідкалась вона. — Чи ви то завважили, що з нашими котусями щось не гаразд? Ви бачите, як вони сиротоньки, осоловіли? Може захворіли, обо що?

— Гм, гм! — глибокоумно похитав лобом мій пан інструктор. — То ви, пані Павлово, мушу це вам сказати, досить пізно спам'яталися, що з ними щось неладно. Я вже це віддавна бачу, ще від тоді, коли вони пожерлися з тими приблудами, яких ви так легкодушно і необачно приняли в хату. Ой, пані Павлово, пані Павлово, ви, мабуть, і не знаєте, як то рисковно пускати в хату кота з вулиці! Таке стерво всюди лазить і всяку чуму, всяку заразу за собою носить. А нуж, не дай Біг, якби котре з них було скажене? Тоді могло б, як ніщо, і ваших котусів заразити скаженнною, і навіть нас покусати! Хоч і так не знати, що ще з того всього може бути...

— Ой, Матко Найсолодша Милятинська! — сплеснула руками пані Евдокія. — Пане Максю, та що ви говорите! А сохрани і заступи нас Господи від такого горя-лиха!

Перший удар був добре націлений; в серці пані Евдокії засіялись зерната тривоги і сумніву. Та все найважче невблагана доля тільки що їй готовила.

...Була неділя. Ранок. В кухні — теплий, домашній настрій. В носі приємно вертиться милий, незабутній запах щирої, правдивої свіжозвареної кави. Я похапцем п'ю сніданок, щоб не запізнитись на екзорту. Наша господиня, пані Евдокія, втиснула свою обширну фігуру в дзеркало, — вона лаштувалася в церкву і причепурюється. Мій пан інструктор щойно недавно прокинувся, тепер нагнувся над мушлею водопроводу і з нагоди святочної днини основно полоще зуби. Наші кохані котусі розсілися мальовничою групкою на долівці, серед кухні, і вигріваються в ранішніх проміннях сонця, що рясно ллється кріз недавно вибите і ще досі не вставлене вікно. За вікном — чудове літо, щебече боже птацтво, весело гомонять діти, бджоли, радіоприймачі та міські трамваї і врочисто дзвонять дзвони у святинях цісарсько-королівського міста Львова.

Власне господиня наша нарядившись в старомодний і пернастий, немов би гренадирський капелюх — розганялася вийти з хати, як тут мій неоціненний пан інструктор замахав на неї руками і головою, — мовляв, щоб підождала. Промовити слова він нічого не був у спромозі, бо саме, подавшись плечима назад, галасливо полоскав горло і мав повну горлянку води, що клекотіла в ньому, як у чорторий Ніягари.

Пані Евдокія приостановилась:

— А що там таке, пане Максуню?

Пан Максуньо, немов той тритон пустив з рота потужний струм води в мушлю водопроводу, розпростував крижі та витягнув із задньої кишені штанів щербатий, визублений грибінець.

— Так, пані Павлово, — промовив мій пан інструктор і прибрав при цьому надзвичайно серіозний вигляд. — Знаєте що, пані Павлово? Я — довго мовчав, довго таївся з своїми гадками, довго давив усе те, що мене мучило та хвилювало. Та далі мовчати не сила! А в тім — правди не затаїти: чи тепер, чи в тевер вона виявиться наверх, як та крадіж в м'ясарні Розенцвайга. Прикро мені і боляче пані Павлово, чесне слово, дуже прикро, та годі; ви мусите знати всю правду!

СУЧАСНИЙ КИЇВ

Цими днями появилася нова книжка з-під пера відомої нашої письменниці Софії Парфанович. Книжка, яка заслуговує пильної нашої уваги: „У Києві в 1940 році". Письменниця, мешканка Львова, пробула в Києві тільки десять день, але надзвичайно майстерно й глибоко спостережливо описала сучасний Київ. Описала гарячим серцем і повною любови душею своєю, і свій твір огорнула в чорну окладинку, — похоронну...

Трудно передати зміст цієї книжки, плач-голосіння по втрачених мріях за українську столицю. Трудно, тому буду подавати просто цитати з неї, — нехай говорить сама авторка.

„Місто (Київ) стало для мене страшенно чуже, ба й вороже. Я просто боялася зайти кудинебудь, — моя мова й одяг будили загальну неприхильність; мені здавалось, що трактують мене як буржуя — класового ворога, і з боку національного, теж як ворога. На мої запити відповідали: „нє панімаю" або „нє знаю"... (ст. 26). У Києві „зв'язок з галичанами — небезпечна й нехороша справа" (47). Коли авторка на залізничному двірці чемно звернулася з питанням до двох сусідів, „вони кинули одне чи дві слові, а потім повернулись до мене спиною, і, коли я торкнула одного за рукав, він зробив нетерплячий рух рукою, наче б струшував з неї щось гидке. Здавалося: ще хвилина і він встане, ударить мене або наплює на мене... Отакі ввічливі „радянські люди" були огрядно одягнені"... (68).

І повсюду, на кожному кроці, в кожній установі жиди, й жиди, й жиди. У Києві „українцями звуть себе всі громадяни України, в першу чергу жиди" (31). Жид же водить по святих Київських печерах і агітує проти християнства (56-61, 37).

Авторка часто короткими рисами, як мистець вдалим мазком, малює гірке буденне життя в самім Києві на початку 1940 року. Скрізь черги. „Ніхто не товпився, всі дуже терпеливо й мовчки стояли в черзі. Найжалюгідніша була черга за хлібом сірого ранку в такий мороз, що пара негайно обмерзала, кругом рота людині й тварині. На вулиці стояла ота нещасна черга нуждено одягнених людей, покритих білою памороззю, скорчених, втиснутих у затинки мурів, щоб хоч трохи хоронитись перед вітром" (33).

На залізничій станції, „коли я попросила проходячого офіціянта чаю, він знизив нетерпляче раменами, кажучи: „Какой там чай!" — таким тоном, наче б я зажадала чогось дуже надзвичайного" (68).

„До трамваїв велетенський, ніколи мною ніде не бачений натовп. Цю справжню боротьбу за східці і в трамваї незабаром довелось мені вести двічі денно, з жахом помічаючи, що це справжня боротьба на життя і смерть. Боротьба мовчки й з цілою ненавистю, з цілим революційним досвідом. У ній не було нікому пощади: кого здавили, подерли на ньому одяг, хто впав під трамвай, окалічів або згинув, — його справа... Найменшою втратою було обірвання всіх ґудзиків, які я зараз наступного дня заступила торочками до зав'язування". (17).

По склепах „чорнило було тільки разюче фіялкове та й пера не хитрі. Як мені вичерпалось чорнило в Пелікані, я ходила від магазину до магазину й шукала чорнила до вічного пера, та цього взагалі не було. Тільки у Т(ичини) я дістала чорне чорнило до ручки, — здається, імпортоване з-за кордону для кращих синів Союзу" (49).

„Публіка ринула широкою хвилею обабіч Хрещатика. Була сіра й надто серйозна. Жінки позавивані хустками, позамотувані шалями в висірілих бавовняних пальтах, у безформених черевиках, на які натягнено калоші різного вигляду. Ніяка мода тут не існувала. Кожен мав на собі, що мав. Вигляд жінок пригноблював: всі вони були занедбані, робили враження бідних робітниць. Тільки в декого губи яскраво намальовані й кривавий лак, накладений на брудні чорні нігті, робили ще більше пригноблююче враження" (18).

Авторка довгими годинами висиджувала в ждальні міністра. Секретарка його, „як жінка, притягала мою найбільшу увагу. Вліде обличчя всміхалося часом чимось подібним до посмішки, на губах залишки фарб, нігті, як у всіх, брудні, налаковані червоно. Якийсь виповзлий светерок, дуже дбайливо вицерований в різних місцях, гранатова спідничка неймовірно світилася, витерта за довгі роки на стільцях бюр, зраджувала цілу тяжку до розв'язання проблему одягу в СССР. Виходжені півчеревики, що давно забули свою молодість, доповнювали одяг цієї дівчини. З ранку до вечера вона сиділа мовчки, зігнувши спину над своїми „бумагами". За цілі дні нудної праці вона не могла собі купити нового одягу". (28-29).

„На коридорах у Наркоматі панував сморід з клозетів, що були в жахливому непорядку" (29).

Авторка не раз малює істотні ознаки сучасного киянина. Напр.: „Обличчя холодне й неприступне, як у всіх, зрештою, радянських людей" (13). Часто спостерігається, що з вами бояться розмовляти й оминають вас. І скрізь у кожного постійний страх, і страх, і страх" (18). І вкінці страх, якого я навчилася в цьому місті, підповз і до мене" (25).

Авторка відвідала славних підсовєтських письменників. Ось телефонічна розмова з поетом П. Г. Т(ичиною), ст. 43:

— Гальо, чи поет Т.?

— Да, кто ґаваріт? — через хвилину надуми почула доволі хрипкий голос.

— Тут авторка „Ціни Життя", — заклопотано відповіла я.

— Не панімаю, кто ето?

— Дозвольте, я поясню вам...

Т. призначив побачення в себе другого дня. Авторка вибралась. „Був 30 ступневий мороз і віяв різкий північний вітер. А я чекала, чекала... Тролейбуси, навантажені вщерть, не зупинялися. Я вирішила йти пішки. І я йшла, і йшла, і йшла безмежно довгою й півтемною вулицею. Вітер разив мені в лице... За чим іду? Темні вулиці, льодова ніч і бідне галицьке серце, загублене на київській Голготі" (44)...

І таки дійшла, знайшла й говорила. Під час розмови Тичина сказав, узявши том творів Леніна:

— От що вам треба, Софіє Миколаївно, читати! Це чудові речі, це сама мудрість. Щойно вони мене зробили людиною! (48)...

Секретар у Тичини — вірменин (48), — так спокійніше. По вечері Тичина подарува авторці том своїх поезій „Партія веде". Від Тичини наша письменниця потелефонувала до М. Т. Рильського, що живе в цьому ж будинкові літературних робітників, але той „відмовився прийняти мене", — запропонував стрітися в клюбі письменників. Другого дня була там авторка; „довкруги великого столу, накритого сукном, сиділи знані письменники: Сосюра, Рибак, Бажан та інші, ну і Рильський. У нього обличчя було похмуре, вигляд неввічливий" (50)... „На обличчі Рильського злість і неввічливість до цілого світу" (55)...

Пішли до їдальні на обід. „Тут додержував мені товариства один з поетів С., оповідаючи про переслідування за українство, та вихвалюючи свій національний патріотизм. Зрівнявши його розмови з мовчанкою всіх інших, я мала підставу мати до нього якнайменше довір'я, і я слухала тільки, роздумуючи яку мету має ця людина і чи думає він зловити мене на такі дешеві штучки" (50).

„Тож, якнайшвидше покінчивши їсти, за що ще, на лихо, не казали мені й платити, я пішла з почуванням полегші, вирішивши, що нічого спільного в мене з ними немає! Це відношення зберігалось у мене й далі, увесь час більшовицької влади в нас, коли я пірвала всі зв'язки з літературою, бо пізнала, що за неї треба буде заплатити душею або життям" (50)...

І авторка на кожному кроці переконувалась, що вона в Києві „даремно шукала України протягом десяти днів" (21). У Києві „було щось чуже й тяжке, від чого хотілось утікати якнайдальше" (30). І з тяжкою душею письменниця відчула, що в Києві немає України, тільки Росія, і немає там українців, тільки самі чужі й ворожі люди" (63)...

У інтелігентній родині, де спинилася авторка на побут, не знайшла вона української книжки (22), не знали там навіть, хто такий Тичина (23)...

І скрізь, скрізь, скрізь російська мова! „У великому будинкові міліції тільки російська мова" (6). „Уся залізнична обслуга розмовляла виключно по-російськи, написи всі теж такі" (8). На київському двірці „публіка розмовляє по-російськи" (10). В Наркоматі „я не чула, щоб хтонебудь говорив по-українськи (15). „Уся маса на Хрещатику говорила виключно по-російськи" (18). „По склепах обслуга надзвичайно неввічлива, а мова всюди російська" (33). А коли „українцеві в Києві хотіли зробити приємність, намагались на його українську мову відповідати по-польськи" (33).

Коли авторка на головній пошті надавала телеграму, то „мій по-українськи виповнений бланк повернула мені сувора й неввічлива жінка з викликом:

— Ето не панятно!" (20).

Авторка, сама лікар, довго оглядала медичну школу. Увечері, як тут звичайно буває, в школі погасла електрика, дали свічки, С. Парфанович зо свічкою ходила по великому будинку, де відбувалися виклади, і все натрапляла на одне: викладали по-російськи...

— У нас вільно викладати, як хто хоче. Хочеш, говори по-російськи, хочеш, можеш по-українськи!" (42), пояснили авторці.

„Свічка догасала, як ми потрапили на патологію. Молодий чоловік в окулярах, у сірому одязі подавав лекцію по-українськи. Я сиділа на останній лавці і, підперши рукою голову, закрила нею лице. Свічка моя догоріла, а в мене нестримними струмками котилися сльози з очей... Я плакала з болю, жалощів і любови... Я плакала, віднайшовши вкінці хоч у темному куточку найдорожче, що має людина: рідну мову!" (42)...

І засумує кожен читач, закінчивши читати цю серцем написану книжку. І в кожного вирветься:

— Дорогий наш Києве, коли ти воскреснеш?..

Іван Огієнко
(„Наша культура")

ВИБРАЛИ ВОЛЮ. Секретар польської амбасади у Вашингтоні, Владислав Ніжинскі (зліва) та радник цеї амбасади, Степан Роґодзінські, що разом з фінансовим радником амбасади, Янушом Жолтовским, зрезиґнували зі своїх постів та просили азилю в Америці, протестуючи проти поневолення їх батьківщини большевиками.

ГОЛОС РОЗПАЧІ

(Докінчення зі сторони 2-ої)

волі з бідними і багатими (хоч в Америці найбідніший робітник багатший від найбагатшого інженера в СССР) — чи „рівности і братерства в сім'ї народів", тобто — одну кімнату на велику родину, по 100 год. праці на тиждень, щорічні „позички" без віддачі державі місячної зарплатні, „добровільні" подарунки державі у вигляді дарової роботи в неділю, виховання дітей поза опікою батьків (дітей від 12 років беруть до ремеслених училищ і відпускають по 4-ох роках додому, звичайно вже чужих родині). І ще багато чого що американські „бідні" за своїми телевізійними апаратами та холодільниками не встані уявити собі...

Коли ми їхали через Чехословаччину, словаки питали: „пречо сте утекалі". І скільки ми не пояснювали їм — у відповідь чули одне: „ми хочем большевиків, бо вони у тих, що мають 12 коров, одберуть і поділять так, що кожному по 4 припаде". А тепер, коли вони перебігають кордон і потрапляють до ДП таборів — ми у них питаємо — „пречо сте утекалі". Аж тепер, коли вони „рівність" відчули на власній шкурі, аж тепер і нас зрозуміли, аж тепер і нам повірили. Так їм же ще є куди тікати. А з Америки вже не буде куди тікати, хіба що всі — і ті, що прибули, і ті, що тут жили як „вороги народу" (якого?) — помандруємо в концтабори, одірвані від дітей, батьків, із болем у серці: чому не повірили, коли ще не було пізно. Тоді ні Мексико, ні гроші, ні „льояльне ставлення" — нічого не поможе.

Ми не хочемо діждати цього, тим більше, що ми **антикомуністи.** І через те моя особиста думка — дати подостатком матеріялу для молоді американської, щоб пробудити її. Це ж не секрет, що американська молодь не має чим зайнятися і через те здебільшого сидить по ґрилах, чи дивитьсн на фільми. Це гірка правда. І ображатися нема чого. А нам закидати що ми через те хочемо війни, що наші родини будуть вкупі — це негідне. Ми втратили все. А ці недогарки, що чудом врятувалися від згарищ перед- і повоєнних переслідувань, жевріють поки ще вірять, що в силі збудити і піти нога в ногу за звільнення світу.

Корея — пробний крок. Це не Еспанія. Це другий Хасан, потім прийде другий Хал-Хін-Гол — Югославія, а далі, бодай не збулося — друга Фінляндія — Аляска. Це моя приватна думка, але я болію цим, бо я хочу ще як не бачити, то почути що моя бідна Батьківщина вже вільна, що не течуть сльози знедолених, що сонце Волі висушує їх. Через те я кажу — чи то Корея, чи який інший фронт — треба йти всім і не з примусу, а з твердого переконання конечности дій, без критики свого уряду, а з твердою вірою, що це піде на користь тим же мамам; дружинам, сестрам, від яких тепер так не хочеться відходити. Треба думати не про своє „я" маленьке, боязке, самолюбне, а треба (за Христовою ж наукою) думати про свого ближнього, про краще майбутнє найдорожчих серцю.

З ЖИТТЯ ГРОМАД І ОРГАНІЗАЦІЙ

НЮ ЙОРК, Н. Й

Створено відділ СУНД'у

В неділю 13 серпня відбулися організаційні збори нюйорського відділу СУНД, на яких були присутні до 80 осіб.

Збори відкрив голова управи СУНД'у К. Паньківський, який коротко накреслив завдання СУНД'у і зокрема нюйорського відділу, що має особливе значення, у діяльності цієї організації, як осередок у метрополії.

До президії зборів увійшли: голова — М. Ветухів, члени — генерал Загродський, В. Кедровський, С. Дембицький, М. Галібей, секретарі — Л. Дражевська і В. Лесич.

Збори вислухали доповіді: М. Шлемкевича — „Ідея СУНД'у" М. Ветухова — „СУНД і українські організації в ЗДА" та Т. Олесіюка — „Інформація про Українську Національну Раду".

Всі доповіді були на високому рівні, як змістом, так і майстерною формою викладу. Всі доповідачі підкреслювали основну ідею СУНД'у, як центрової демократичної організації. Після доповідів була дискусія, зокрема присутня в залі молодь (виступали пп. Панченко та Теремецький) піднесли питання про необхідність більшої уваги вихованню молоді, молодечим демократичним організаціям.

До керівних органів нюйорського відділу СУНД'у увійшли: Голова Управи — Іван Крилов, заступники — Ярослав Заремба та Петро Самойлів, члени — Володимир Барагура, Стефан Дембіцький, Андрій Залізко, Вадим Лесич, Данило Теремецький, Марія Фуркаловська. Контрольна Комісія — Володимир Кедровський, Надія Литвиненко, Віктор Муралевич, кандидат — проф. Іван Гончаренко. Л. Д.

СПОРТОВІ ВІСТІ

У. С. К. в Дітройді

По довгих зусиллях вдалося нашим новоприбулим заснувати Український Спортовий Клюб **„Вовки"**, покищо лише ланку копаного м'яча. Завдяки жертвенності українського громадянства закуплено потрібний спортовий виряд і наша дружина могла виступити 13 серпня ц. р. проти місцевої німецької комбінованої дружини „Баваріян Спорт Клюб", котра є на першому місці в тутешній Лізі і переможцем за чашу.

Наша дружина грала в слідуючому складі: Лепецький; Дуда-Паш; Ощудляк-Дужий-Горечко; Кахній Р.-Кахній В. Федак-Кахній М-Полатайко. Наші змагуни виграли це змагання в відношенні 6:1. Наша дружина показалася на перший раз в дуже доброму світлі, головно поміч. Маючи на увазі, що хлопці ніколи зі собою не грали, змучені цілоденною працею по фабриках і без належного тренінґу.

Вартість дружини покищо ще не можна оцінити, в будучності покажеться остільки можна на них числити.

Провід має надію і певний, що з цих молодих хлопців від 17-20 літ, вийдуть змагуни, котрі гідно будуть репрезентувати українське ім'я.

Провід не ограничується лише на ланці копаного м'яча, але задумує створити дружину відбиванки, легкої атлетики і т. д. „В здоровому тілі здорова душа". З Богом вперід!

Інж. В. М.

Країна ранньої свіжости

(Докінчення зі стор. 2-гої).

них народи підчиненої Китаєві країни Кукурє та й тут залишились і — відірвавшись від свого материка — заложили тут державу П'як-че (Сто родин). Ці народи принесли зі собою буддизм. Знову ж китайці, які не захотіли покоритись китайській династії Хань, заложили на південному сході півострова державу Сілла. Так у четвертому сторіччі нашої ери на корейському півострові існували три держави: на півночі Кукурє, на південному заході П'як-че та на південному сході Сілла.

В сьому сторіччі Сілла опанувала цілий півострів і встановила одну державу, яка проіснувала до 9. ст., коли народи розбитої держави Бахай (по корейськи Бяйдар) переселились на терен Кореї, опанували її та створили державу Ко-рє, що й дало сьогоднішню назву країни. Хоч Корея країна зовсім убога, проте з уваги на своє географічне положення вона постійно переживала напади монголів і китайців.

У 1392. р. полководець Лі Сен-Чє зорганізував палатний переворот і проголосив себе королем, починаючи довгу династію Лі. Він переніс столицю держави з Сангдо на південь до Сеуль, щоби мати менше зносин з чужинцями та бути більше відпорним. Династія Лі утрималась в Кореї до 1910. р., коли Корею опанувала Японія. За той час утвердився в Кореї вплив Китаю; китайська мова — наукова й літературна мова Кореї, конфуціянство — панівна релігія. Одначе у внутрішньому самоврядуванні користувалась Корея повною незалежністю.

Світлий час корейського королівства — це 14.-16. ст. Тоді вироблено корейську фонетичну азбуку (onmun) т. зв. „Хунмін деньгім" („навчання народу правильного звука"). До того часу користувалась Корея ієрогліфічним китайським письмом і мішаним. У 1637. р. Корея заключила договір з Манджурією (корейський король зрікся васальства Китаєві).

В країні було кріпацтво. Щойно християнські місії принесли у Корею новий дух (від 1783. р.). Та рівночасно почались впливи Америки, Японії та Росії. Французи зорганізували навіть воєнну експедицію проти Кореї, а в слід за ними Америка, — але неуспішно. Щойно Японії вдалось заключити з Кореєю договір про користування трьома портами (1876. р.), а в слід за нею такі договори зробили Америка (1882. р.) та Росія (1884. р.). Це і був початок міжнародних торгів за Корею з уваги на її географічне положення, важливе для воєнних цілей.

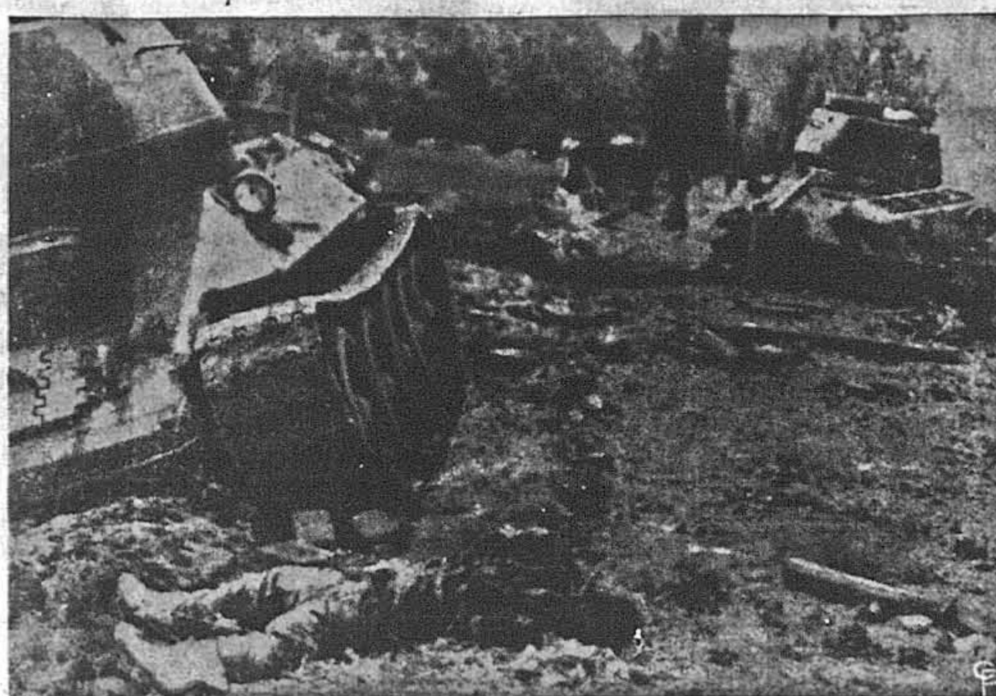
У країні діяли три головні політичні партії: консервативні, лібералі та прихильники Китаю. Консервативні кинули клич: „Корея для корейців", а тодішній реґент — консервативний Тай Ван-Гун поробив навідь відповідні державні реформи. Японія використала лібералів паназійськими кличами проти білої раси і в 1884. р. зорганізувала переворот, який одначе по трьох днях провалився і в країні запанувала китайська орієнтація. 1885. р. Японія підписала договір з Китаєм, який дозволяв увести військо до Кореї за обосторонним повідомленням обох держав.

Роки 1893-1894 — це час великого селянського повстання проти февдалізму під проводом Тен Ванг-Дюна. Китай вислав військо проти повстанців. Вислала військо Японія та після розбиття повстанців домоглась більшости своїх прихильників в уряді. Справа Кореї була причиною японсько-китайської війни 1894. р., у висліді якої Китай 1895. р. відказався права суверена в Кореї. Тоді Японія почала насильно нищити прихильників китайської орієнтації в Кореї та зорганізувала вбивство королеви Мінь; король скористав з азилю в російському посольстві. У висліді цих подій Росія теж посягла свою руку по Корею та перш-за-все домоглась висилки своїх офіцерів, як інструкторів, до Кореї. Війна Японії з Росією 1905. р. вирішила справу Кореї на користь Японії.

Роки 1905.-1910. це постепенна анексія Кореї Японією, яка за допомогою японофільської партії проголосила 1909. р. „Декларацію про анексію та протекторат", а в наступному році привернула Корею у свою колонію, застосувавши до неї всі тягарі колоніяльної політики. Владу в Кореї виконував генерал губернатор при помочі фіктивної національної ради, яка у дійсності була без значення. Японія не сприяла розвоєві країни, що більше, старалась колонізацією привернути її у свою провінцію.

Друга світова війна визволила Корею з-під важкої японської неволі, але її землі віддала під впливи двох ворожих до себе світових потуг. Большевицька діялектика зуміла узброїти свою частину Кореї, але разом із зброєю кинула їй фальшивий клич визволення. Американська політика переочила цю справу, як справу Китаю, але — хоч і не спромоглась проклямувати війни за свобідну та соборну Корею, що було б найкращим бойовим гаслом Об'єднаних Націй у цій боротьбі двох світів — то все ж рішуче виступила проти червоної агресії, винісши справу Кореї до значення світового конфлікту. Та жертвою цього конфлікту стає перш-за-все ця убога країна ранньої свіжости з її старим народом, який віками доказував свою волю бути самостійним.

T.

НА ШЛЯХУ ПОХОДУ СВІТОВОГО КОМУНІЗМУ. Ці два танки совєтської продукції були розбиті південно-корейськими оборонцями власне в хвилині, як вони промощували червоним ордам шлях до дальшого походу на залишки ще вільної Кореї. Біля першого танку вбитий та викинений силою оборонної кулі північно-корейський танкіст.

ЗОСЕРЕДЖЕННЯ ПРОПАГАНДИ ПРОТИ СВІТОВОГО КОМУНІЗМУ

Уряд покликав до життя Краєву Раду Психологічної Стратегії, якої завданням має вести всеціло пропаганду і психологічну війну проти світового комунізму. Створення цієї установи перевищає всі дотеперішні засоби поборювання комунізму які тільки існують у світі. Департамент стейту, який буде осередком такої праці, оприлюднив існування такої ради спокійно і незамітно. Не подано подробиць про поодинокі ділянки цеї установи, тільки сказано, що головою її є Едвард П. Баррет, асистент секретаря стейту для прилюдних справ. Помічниками його будуть урядовці з інших департаментів. Звісно це, що повстання нової установи треба завдячувати неґодуванню на брак належного висліду з праці радієвої програми „Голос Америки".

ТРИ ДИПЛОМАТИ З ПОЛЬСЬКОЇ АМБАСАДИ ЗДЕЗЕРТИРУВАЛИ.

Три дипломати з польської амбасади у Вашинґтоні залишили свої пости і дістали від уряду Злучених Держав запевнення, що вони дістануть право азилю в цій країні. Дезерція не прийшла одного дня, тільки поступово. Вони відмовилися вертатися до Варшави, куди їх відкликав уряд. Це були ті, що пішли на службу тоді, коли ще приймали і некомуністів. Ними є: Януш Золтовскі, фінансовий дорадник; Стефан Роґозіньскі, радник і Владислав Ніжінскі, секретар. (Ф т

ПОШУКУВАННЯ

Пошукую вуйка Федора Марущак з села Луг, пов. Ліско, який виїхав перед першою світовою війною. Мав перебувати в Ню Йорку. Хто про него знає, або він самий, голоситися до:
MICHAEL ROMAN
c/o G. L. Shawn, Queenstown, Md.

Пошукую ІВАНА СКРОБУТА, котрий мешкав під ч. 9 Allen Street, New York City. Хто про него знає, або він сам, голоситись на адресу:
СТАНИСЛАВ ПЕРКОВСЬКИЙ
15 Waverly Pl., Stamford, Conn.

Пошукую брата ІВАНА КАЧОРА, сина Андрія і Маланки з села Пробабин, пов. Городенка, Галичина. Прибув до Канади 1907 року. Відтак переїхав до U.S.A. Остання його адреса була в 1916 році: Jim Kelly, P. O. Box, Hansboro, N. D., U.S.A. Хто про него знає, або він сам, голоситись до: Василина Чекайло, 26 Ormonde Ave., St. Catherines, Ont., Canada.

Інж. ШЕВЧЕНКА СЕМ. з Регенсбурґу, МЕЛЬНИКА ІВАНА з жінкою та з двома донечками, Любця і Вірця, шукає
В. ДУБИНА
5031 S. Throop St., Chicago 9, Ill.

Кімнати до винаймлення.

1 умебльований покій для 1 або 2 мужчин. Опал, гаряча вода, ґаз і електрика. Приступно.

DE 2-5906

Uncle Sam Says

My hat is off to the volunteer U. S. Savings Bonds County Chairmen and others who are still giving patriotic service to their country. Year in and year out these volunteers are carrying the message of financial independence through U. S. Savings Bonds to every county in the nation. For 1950 their slogan is: "Save For Your Independence." They'll show you how millions of Americans are securing THEIR future by purchasing. U. S. Savings Bonds.

U S Treasury Department

ПОСМЕРТНА ЗГАДКА

Дня 7. серпня помер в Савт Дірфілд, Масс.,

ІВАН ПИПА,

член Тов. Галицька Січ, від. 207 УНСоюзу.

Покійний родився в селі Літовиці, пов. Броди. Полишив в смутку брата і його родину. Похований на католицькім цвинтарі в Савт Дірфілд. Товариство брало участь в похороні.

Хай земля буде йому легка!

В. Гудима, секр.

Замість квітів на могилу нашого Сусіда і Приятеля бл. п. Андрія ГУЛЕЯ складаємо через Місію УПА $15.00 на вояків УПА
Марія і Григорій Бакуменко.

ТАРЗАН, ч. 2411. Лік на пірвані нерви.

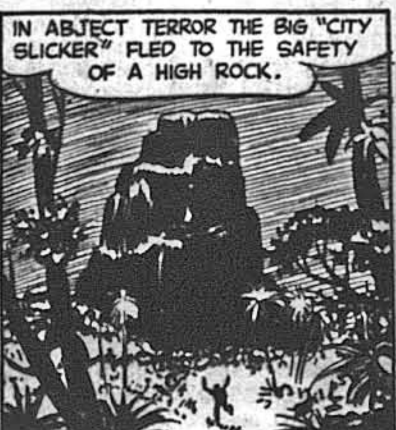

Куля з Скондерового кріса відчахнула галузь від пня...

...і вона впала з лоскотом

через горішні галузки. Для Луї, який не знав джунглів, це видавалося як напад великого звіра.

У повнім переполоху великий „міський хитрун" сховався за високу скелю.

Коли він видрапався на вершок, перед ним розлягся гарний вид у віддалі.